

eul_wid: iso-aj

Καλλίμαχος ὁ Κυρηναῖος · Callimachus of Cyrene the Poet and Scholar

To Demeter

εἰς Δήμητρα

Period: Ἑλληνιστική Hellenistic
Dialect: Κοινή λογοτεχνική Literary Koine
Domain: Φιλοσοφία Philosophy
Format: Πραγματεία Treatise

¹ Εἰς ΔΗΜΗΤΡΑ τῷ καλάθῳ κατιόντος ἐπιφθέγξασθε, γυναῖκες· Δάματερ, μέγα χαῖρε, πολυτρόφε πουλυμέδιμνε· τὸν κάλαθον κατιόντα χαμαὶ θασεῖσθε, βέβαλοι, μηδ' ἀπὸ τῷ τέγεος μηδ' ὑπόθεν αὐγάσσησθε μὴ παῖς μηδὲ γυνὰ μηδ' ἃ κατεχεύατο χαίταν, μηδ' ὅκ' ἀφ' αὐαλέων στομάτων πτύωμες ἄπαστοι. Ἔσπερος ἐκ νεφέων ἐσκέψατο, πανίκα νεῖται, Ἔσπερος, ὅς τε πιεῖν Δαμάτερα μῶνος ἔπεισεν, ἀρπαγίμας ὅκ' ἄπυστα μετέστιχεν ἵχνια κώρας.

² πότνια, πῶς σε δύναντο πόδες φέρεν ἔστ' ἐπὶ δυθμάς, ἔστ' ἐπὶ τῷς μέλανας καὶ ὅπα τὰ χρύσεια μᾶλα; οὐ πίεις οὐτ' ἄρ' ἔδες τῆνον χρόνον οὐδὲ λοέσσα. τρὶς μὲν δὴ διέβας Ἀχελώϊον ἀργυροδίναν, τοσσάκι δ' ἀενάων ποταμῶν ἐπέρασας ἕκαστον, τρὶς δ' ἐπὶ Καλλιχόρῳ χαμάδις ἐκαθίσσαο φρητὶ αὐσταλέα ἄποτός τε καὶ οὐ φάγες οὐδὲ λοέσσα. μὴ μὴ ταῦτα λέγωμες ἃ δάκρυον ἄγαγε Διοῦ· κάλλιον, ὥς πολίεσσιν ἐαδότα τέθμια δῶκε· κάλλιον, ὥς καλάμαν τε καὶ ἱερὰ δράγματα πράτα ἀσταχύων ἀπέκοψε καὶ ἐν βόας ἦκε πατῆσαι, ἀνίκα Τριπτόλεμος ἀγαθὰν ἐδιδάσκετο τέχνην· κάλλιον, ὥς (ἵνα καὶ τις ὑπερβασίας ἀλέηται) π' ἰδέσθαι οὐπω τὰν Κνιδίαν, ἔτι Δῶτιον ἱρὸν ἔναιον, τὴν δ' αὐτᾶ καλὸν ἄλλος ἐποίησαντο Πελασγοὶ δένδρεσιν ἀμφιλαφές· διὰ κεν μόλις ἦνθεν οἷστός· ἐν πίτυς, ἐν μεγάλοι πετελείαι ἔσαν, ἐν δὲ καὶ ὄχνηαι, ἐν δὲ καλὰ γλυκύμαλα· τὸ δ' ὥστ' ἀλέκτρινον ὕδωρ ἐξ ἀμαρᾶν ἀνέθυε. θεὰ δ' ἐπεμαίνετο χώρῳ ὅσσον Ἑλευσῖνι, Τριοπᾶ θ' ὅσον ὀκκόσον Ἑννα. ἀλλ' ὅκα Τριοπίδαισιν ὁ δεξιὸς ἄχθετο δαίμων, τουτάκις ἃ χεῖρων Ἑρυσίχθονος ἄψατο βωλὰ· σεύατ' ἔχων θεράποντας ἐείκοσι, πάντας ἐν ἀκμᾷ, πάντας δ' ἀνδρογίγαντας ὅλαν πόλιν ἀρκίος ἄραι, ἀμφότερον πελέκεσσι καὶ ἀξίναισιν ὀπλίσσας, ἐς δὲ τὸ τὰς Δάματρος ἀναιδέες ἔδραμον ἄλλος. ἥς δὲ τις αἴγειρος, μέγα δένδρεον αἰθέρι κῦρον, τῷ ἔπι ταὶ νύμφαι ποτὶ τῶνδιον ἐψιόωντο· ἃ πράτα πλαγεῖσα κακὸν μέλος ἴαχεν ἄλλαις.

³ ἄσθετο Δαμάτηρ, ὅτι οἱ ξύλον ἱερὸν ἄλγει, εἶπε δὲ χωσαμένα· 'τίς μοι καλὰ δένδρεα κόπτει; αὐτίκα Νικίππα, τὰν οἱ πόλις ἀράτειραν δαμοσίαν ἔστασαν, ἐεῖσατο, γέντο δὲ χειρὶ στέμματα καὶ μάκωνα, κατωμαδίαν δ' ἔχε κλᾶδα.

(50) φᾶ δὲ παραψύχοισα κακὸν καὶ ἀναιδέα φῶτα· 'τέκνον, ὅτις τὰ θεοῖσιν ἀνειμένα δένδρεα κόπτεις, τέκνον ἐλίνυσον, τέκνον πολύθεστε τοκεῦσι, παύεο καὶ θεράποντας ἀπότρεπε, μὴ τι χαλεφθῇ πότνια Δαμάτηρ, τὰς ἱερὸν ἐκκεραΐζεις· τὰν δ' ἄρ' ὑποβλέψας χαλεπώτερον ἢ ἐκ κυναγόν ὥρεσιν ἐν Τμαρίοισιν ὑποβλέπει ἄνδρα λείαινα ὠμοτόκος, τὰς φαντὶ πέλειν βλοσυρώτατον ὄμμα, 'χάζευ', ἔφα, 'μὴ τοι πέλεκυν μέγαν ἐν χορῷ πάξω. ταῦτα δ' ἐμὸν θησεῖ

στεγανὸν δόμον, ὧ ἔνι δαΐτας αἰὲν ἑμοῖς ἐτάροισιν ἄδην θυμαρέας ἀξῶ. εἶπεν ὁ παῖς, Νέμεσις δὲ κακὰν ἐγράψατο φωνάν. Δαμάτηρ δ' ἄφατόν τι κοτέσσατο, γείνατο δ' ἅ θεύς ἴθματα μὲν χέρσω, κεφαλὰ δέ οἱ ἄψατ' Ὀλύμπῳ. οἱ μὲν ἄρ' ἡμιθνήτες, ἐπεὶ τὰν πότνιαν εἶδον, ἐξαπίνας ἀπόρουσαν ἐνὶ δρυσὶ χαλκὸν ἀφέντες. ἅ δ' ἄλλως μὲν ἔασεν, ἀναγκαίᾳ γὰρ ἔποντο δεσποτικὰν ὑπὸ χεῖρα, βαρὺν δ' ἀπαμείψατ' ἄνακτα· ναιὶ ναί, τεύχεο δῶμα, κύον κύον, ὧ ἔνι δαΐτας ποιησεῖς· θαμινὰ γὰρ ἐς ὕστερον εἰλαπῖναι τοι. ἅ μὲν τόσ' εἰποῖς Ἑρυσίχθονι τεῦχε πονηρά. αὐτίκα οἱ χαλεπὸν τε καὶ ἄγριον ἔμβαλε λιμὸν αἰθῶνα κρατερόν, μεγάλη δ' ἐστρεύγετο νούσῳ. σχέτλιος, ὅσσα πάσαιτο τόσων ἔχεν ἥμερος αὐτίς. εἵκατι δαῖτα πένοντο, δῶδεκα δ' οἶνον ἄφυσσον.

(50) καὶ γὰρ τᾷ Δάματρι συνωργίσθη Διόνυσος· τόσσα Διώνυσον γὰρ ἅ καὶ Δάματρα χαλέπτει. οὔτε νιν εἰς ἐράνως οὔτε ξυνδείπνια πέμπον αἰδόμενοι γονέες, προχάνα δ' εὐρίσκετο πᾶσα. ἦνθον Ἴτωνιάδος νιν Ἀθαναίας ἐπ' ἄεθλα Ὀρμενίδαι καλέοντες· ἀπ' ὧν ἀρνήσατο μάτηρ· οὐκ ἔνδοι, χθιζὸς γὰρ ἐπὶ Κραννῶνα βέβακε τέλθος ἀπαιτησῶν ἑκατὸν βόας. ἦνθε Πολυζῷ, μάτηρ Ἀκτορίωνος, ἐπεὶ γάμον ἄρτυε παιδί, ἀμφοτέρων Τριόπαν τε καὶ υἷα κικλήσκοισα.

(100) τὰν δὲ γυνὰ βαρύθυμος ἀμείβετο δακρύοισα· νεῖται τοι Τριόπας, Ἑρυσίχθονα δ' ἤλασε κάπρος Πίνδον ἄν' εὐάγκειαν, ὃ δ' ἐννέα φάεα κεῖται. δειλαίᾳ φιλότεκνε, τί δ' οὐκ ἐψεύσαο, μᾶτερ; δαίνυνεν εἰλαπῖναν τις· ἐν ἄλλοτρίᾳ Ἑρυσίχθων. ἄγετό τις νύμφαν· Ἑρυσίχθονα δίσκος ἔτυπεν, ἢ ἔπες· ἐξ ἵππων, ἢ ἐν Ὀθρυὶ ποίμνι· ἀμιθρεῖ. ἐνδόμυχος δῆπεια πανάμερος εἰλαπιναστάς ἦσθιε μυρία πάντα· κακὰ δ' ἐξάλλετο γαστήρ αἰεὶ μᾶλλον ἔδοντι, τὰ δ' ἐς βυθὸν οἷα θαλάσσας ἀλεμάτως ἀχάριστα κατέρρειεν εἶδατα πάντα. ὥς δὲ Μίμαντι χίων, ὥς ἀελίῳ ἐνὶ πλαγῶν, καὶ τούτων ἔτι μέζον ἐτάκετο, μέστ' ἐπὶ νεύροις δειλαίῳ ῥινός τε καὶ ὀστέα μῶνον ἐλείφθη. κλαῖε μὲν ἅ μάτηρ, βαρὺ δ' ἔστενον αἰ δὴ ἀδελφαὶ χῶ μαστὸς τὸν ἔπωνε καὶ αἰ δέκα πολλάκι δῶλαι. καὶ δ' αὐτὸς Τριόπας πολιαῖς ἐπὶ χεῖρας ἔβαλλε, τοῖα τὸν οὐκ αἰόντα Ποτειδάωνα καλιστρέων· ψευδοπάτωρ, ἴδε τόνδε τεοῦ τρίτον, εἶπερ ἐγὼ μὲν σεῦ τε καὶ Αἰολίδος Κανάκας γένος, αὐτὰρ ἐμεῖο τοῦτο τὸ δείλαιον γένετο βρέφος· αἶθε γὰρ αὐτόν βλητὸν ὑπ' Ἀπόλλωνος ἐμαὶ χεῖρες ἐκτερεῖζαν· νῦν δὲ κακὰ βούβρωστις ἐν ὀφθαλμοῖσι κάθηται. ἢ οἱ ἀπόστασον χαλεπὰν νόσον ἢ ἐν αὐτὸς βόσκε λαβῶν· ἀμαὶ γὰρ ἀπειρήκанти τράπεζαι.

(100) χῆραι μὲν μάνδραι, κενεαὶ δέ μοι αὐλίες ἤδη τετραπόδων· οὐδὲν γὰρ ἀπαρνήσαντο μάγειροι. ἀλλὰ καὶ οὐρῆας μεγαλᾶν ὑπέλυσαν ἀμαξᾶν, καὶ τὰν βῶν ἔφαγεν, τὰν Ἑστίᾳ ἔτρεφε μάτηρ, καὶ τὸν ἀεθλοφόρον καὶ τὸν πολεμήιον ἵππον, καὶ τὰν μάλουριν, τὰν ἔτρεμε θηρία μικκά. μέστα μὲν ἐν Τριόπαο δόμοις ἔτι χρήματα κεῖτο, μῶνον ἄρ' οἰκεῖοι θάλαμοι κακὸν ἠπίσταντο. ἀλλ' ὅκα τὸν βαθὺν οἶκον ἀνεξήρναναν ὀδόντες, καὶ τόχ' ὁ τῷ βασιλῆος ἐνὶ τριόδοισι καθῆστο αἰτίζων ἀκόλως τε καὶ ἔκβολα λύματα δαιτός. Δάματερ, μὴ τῆνος ἐμὶν φίλος, ὅς τοι ἀπεχθής, εἴη μὴδ' ὁμότοιχος· ἐμοὶ κακογεῖτονες ἐχθροί. παρθενικαί, καὶ ἐπιφθέγξασθε, τεκοῖσαι· Δάματερ, μέγα χαῖρε, πολυτρόφε πουλυμέδιμνε. χῶς αἰ τὸν κάλαθον λευκότριχες ἵπποι ἄγοντι τέσσαρες, ὥς ἀμὲν μέγαλα θεὸς εὐρύαναςσα λευκὸν ἔαρ, λευκὸν δὲ θέρος καὶ χεῖμα φέροισα ἤξει καὶ φθινόπωρον, ἔτος δ' εἰς ἄλλο φυλαξεῖ. ὥς δ' ἀπεδίλωτοι καὶ ἀνάμπυκες ἄστρῳ πατεῦμες, ὥς πόδας, ὥς κεφαλὰς παναπηρέας ἐξομες αἰεῖ. ὥς δ' αἰ λικνοφόροι χρυσῷ πλέα λίκνα φέροντι, ὥς ἀμὲς τὸν χρυσὸν ἀφειδέα πασεύμεσθα. μέστα τὰ τὰς πόλιος πρυτανῆια τὰς ἀτελέστως, τὰς δὲ τελεσφορίας ποτὶ τὰν θεὸν ἄχρις ὀμαρτεῖν, αἵτινες ἐξήκοντα κατώτεραι· αἰ δὲ βαρεῖται, χάτις Ἑλειθυία τείνει χέρα χάτις ἐν ἄλγῃ, ὥς ἄλις, ὥς αὐταῖς ἰθαρόν γόνυ· ταῖσι δὲ Δηῷ δωσέῃ πάντ' ἐπίμεστα καὶ ὥς ποτὶ ναὸν ἴκωνται. χαῖρε, θεά, καὶ τάνδε σάῳ πόλιν ἔνθ' ὁμοιοῖα ἔντ' εὐηπελία, φέρε δ' ἀγρόθι νόστιμα πάντα· φέρβε βόας, φέρε μᾶλα, φέρε στάχυν, οἷσε θερισμόν, φέρβε καὶ εἰράναν, ἵν' ὅς ἄρῃσῃ τῆνος ἀμάση.

(100) ἴλαθί μοι, τρίλλιστε, μέγα κρείοισα θεάων.